

P B K

29 april 2020

Geachte ministers Ollongren en Van Engelshoven,

“Het ondenkbare denkbaar maken”. Kunstenaars doen niet anders dan dat. Ramsey Nasr hield zondag 19 april een sterk pleidooi over de rol van de kunst in coronatijd.¹ Kunst biedt houvast. Kunstenaars zijn in veel opzichten de bron en motor van vernieuwing, artistiek maar ook sociaal en maatschappelijk, visueel en wat betreft onderzoek. We zijn verheugd als kunstenaars die in Nederland wonen en werken of hier zijn opgeleid de wereld veroveren. We zijn trots op de kunstenaars die geschiedenis schreven en wereldwijd geroemd en geliefd zijn. Wat we ook vinden van processen van gentrificatie, we weten dat kunstenaars buurten kunnen transformeren en zo worden ze ook ingezet in beleid en stedenbouwkundige vernieuwingsprocessen. Die gerealiseerde meerwaarde vloeit vaak niet terug naar gemeenten en kunstenaars.²

Gemiddeld verdient een beeldend kunstenaar in Nederland 1600 euro per maand.³ Daarvan betalen kunstenaars woonruimte én huren een studio, moeten in vaste lasten en dagelijkse kosten voorzien. Het is met name de dubbele huurlasten die kunstenaars nu, in tijden van snel wegvallende inkomsten, de das om doen. Moet de kunstenaar de studio opzeggen? Misschien geeft dat verlichting op de korte termijn maar daarmee schiet de kunstenaar zichzelf in de voet want de kunstenaar kan geen of minder werk maken. Na de Corona-crisis kan de kunstenaar allicht niet meer snel een nieuwe studio vinden én waar slaat de kunstenaar het werk en materiaal op in de tussentijd? Al eerder sprak de Tweede Kamer zich uit over ateliers van kunstenaars.⁴

Laten we kunstenaars niet alleen bejubelen in hun succes, maar ze juist steunen in moeilijke tijden. De generieke maatregelen van de overheid, de aanvullende cultuurbudgetten, het maatwerk op veler fronten, de plannen die bij overheidsfondsen in de maak zijn, zijn geweldig. Waar mogelijk putten kunstenaars hieruit in financiële zin, maar ook in mentale zin - we voelen ons als sector gesteund door de overheid.

1. https://www.vpro.nl/buitenhof/speel~POMS_AT_16089849~ramsey-nasr-de-rol-van-kunst-in-coronatijd~.html

2. <https://www.platformbk.nl/presentatie-onderzoeksrapport-gszk2-in-den-haag/>

3. Een Collectieve Selfie 4, BKNL, 2019. https://bknl.nl/wp/wp-content/uploads/2019/06/BKNL_CollectiveSelfie_spreads.pdf

4. Wetgevingsoverleg Cultuur, 19 november 2018, motie Dik-Faber c.s. 35 000 VIII, nr. 110

PBK

Toch mist er een belangrijke noodmaatregel die met name kunstenaars en andere creatieve ZZP'ers met dubbele huurlasten zou helpen de komende periode humaan door te komen: het kwijtschelden van huren. Opschorten van huren, zoals vaker ter sprake is gekomen, heeft voor deze groep veelal geen zin: er is immers heel beperkt zicht op (extra) inkomsten na de crisis. Sterker nog, deze crisis is een dief in de nacht, en het effect ervan zal nog lang na het opheffen van de huidige maatregelen voelbaar zijn.

Dit gemis vindt weerklank in ons parlement, het kwam bij debat Cultuur en corona ter sprake, maar werd ook in bredere zin vastgelegd in de Eerste Kamer.⁵ De precaire situatie waarin nu al een aanzienlijk deel van de huurders van woonruimten verkeert en de notie dat die situatie in de komende periode eerder zal verslechteren dan verbeteren, gaat zeer zeker op voor veel kunstenaars.

Onze kernboodschap is dan ook: zonder betaalperspectief heeft uitstel van betaling van huur geen enkele zin. Wij vragen met klem dat het kabinet hierover een bestuurlijk akkoord sluit tussen Rijksoverheid, provincies en gemeenten, gekoppeld aan een maatschappelijk huurdersakkoord met commerciële verhuurders én gekoppeld aan een wettelijke noodstop als stok achter de deur. Deze drietrapsraket is kostenefficiënt voor de overheid als verhuurder en armoedebestrijder, en het is rechtvaardig waar het private verhuurders betreft. Het ontnemt deze laatste groep namelijk de mogelijkheid om simpelweg de winsten te privatiseren en de verliezen af te schuiven op de maatschappij.⁶

Met hartelijke groet,
Platform BK en Kunstenbond

Medeondertekend door BKNL⁷

5. - Wetgevingsoverleg incidentele suppletoire begroting inzake aanvullende ondersteuning culturele en creatieve sector in verband met de Covid-19 crisis van 28 april 2020.

- Motie van het lid Kox c.s. voorgesteld bij de behandeling van de Tijdelijke wet verlenging tijdelijke huurovereenkomsten, 21 april 2020.

6. 'Privatizing the gains, socializing the losses' naar de econoom Joseph Stiglitz.

7. Beeldende Kunst Nederland (BKNL) is een informeel overleg van organisaties die opkomen voor het belang van beeldend kunstenaars, musea, presentatie-instellingen en galeries in Nederland. Bij BKNL zijn aangesloten: Platform BK, de Kunstenbond, Kunsten '92, de Beroepsvereniging van Beeldende Kunstenaars (BBK), de Nederlandse Galerie Associatie (NGA), de belangenvereniging voor presentatie-instellingen De Zaak Nu en het Overleg Beeldende Kunstacademies (OBK)